

Persbericht

20 oktober 2023

CAft: "Pak nu door om de overheidsfinanciën en de economie te versterken"

Oranjestad – De Arubaanse economie zit sinds 2021 flink in de lift. In 2023 groeit de economie, volgens laatste inzichten van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), met 8 procent. Voor 2024 wordt een groei verwacht van 3 procent. Dit sterke herstel, gepaard met fiscale maatregelen, zal tot hogere opbrengsten uit belastingen en premies leiden, dan begroot. De meevallers zijn substantieel, zowel bij het land als bij de overige entiteiten van de collectieve sector. Het is zaak dat Aruba dit momentum aangrijpt om de overheidsfinanciën structureel op orde te brengen en de economie weerbaarder te maken. Dat kan door het voeren van een prudent begrotingsbeleid, het inzetten van de meevallers voor verlaging van de overheidsschuld (83 procent van het bbp in 2023) en groeibevorderende investeringen. Structurele hervormingen in de gezondheidszorg en sociale zekerheid dragen bij aan de weerbaarheid.

De ontwerpbegroting 2024 is tijdig aangeboden. Dit versterkt het budgetrecht van de Staten. In tegenstelling tot de begrotingscyclus, loopt de uitvoerings- en verantwoordingsinformatie achter. De verwachting is dat in 2023 het financieringsoverschot van de collectieve sector door meevallers ruim boven de norm van 1 procent van het bbp uitkomt. De verwachte financiële resultaten op de korte termijn zijn gunstig, maar er zijn grote risico's. De rentelasten, die reeds 16 procent van de begroting bedragen, zullen fors hoger uitkomen dan begroot. Dit is het gevolg van de duurdere herfinanciering van de liquiditeitssteunleningen. Daarmee verdringen de rentelasten meer dan ooit andere nodige uitgaven of investeringen, en blijft lastenbeheersing onverminderd van belang. Investeringen zijn nodig om de economie weerbaarder te maken en de verdiencapaciteit te verhogen.

Belastingen

Aruba heeft in 2023 met het Belastingplan 2023 een eerste goede stap gezet om het belastingstelsel robuuster te maken. Het stelsel van indirecte belastingen blijft echter versnipperd, en daardoor onnodig complex. Het College Aruba financieel toezicht (CAft) blijft, conform het Landspakket en aanbevelingen van het IMF, aanmoedigen om het stelsel van indirecte belastingen te vereenvoudigen en de eerder aangekondigde belasting op toegevoegde waarde (btw) op korte termijn in te voeren. Een eenvoudiger stelsel komt ook de belasting compliance ten goede. Het is van belang dat Aruba de belasting compliance verhoogt, zodat de lastendruk eerlijker wordt verdeeld en er extra begrotingsruimte ontstaat voor groeibevorderende investeringen.

Zorg en sociale zekerheid

Door demografische ontwikkelingen zullen, bij ongewijzigd beleid, de uitgaven aan de zorg en het ouderdomspensioen verder stijgen en ontstaan er in de toekomst tekorten. Voor de beheersing van de zorguitgaven overweegt de Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) een uitgavenkader. Het CAft staat in beginsel positief tegenover een uitgavenkader, zodat wanneer de economie in de lift zit surplusen

worden opgebouwd en dit als buffer fungeert bij economische tegenwind. Het is wel van belang dat het uitgavenkader niet te ruim is en strak wordt gehandhaafd zodat de groei van de zorguitgaven wordt getemperd. Juist nu er enorme overschotten zijn, adviseert het CAft maatregelen te treffen om de zorg en sociale zekerheid betaalbaar te houden voor toekomstige generaties.

[Einde Persbericht]

Fotograaf:

Eric Boeldak

Fotobijschrift:

Verwacht wordt dat het financieringsoverschot van de collectieve sector in 2023 ruim boven de norm van 1 procent van het bbp uitkomt.

Noot voor de redactie – niet voor publicatie

Contactpersoon CAft:

Secretariaat College Aruba financieel toezicht

Telefoon +5999 461-9081

Email info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Perscontacten:

Jefka Alberto

Telefoon +5999 512-6861

Comunicado di Prensa

20 di october 2023

CAft: "Actua awo pa reforsa finansa publico y economia"

Oranjestad – Economia di Aruba ta creciendo considerablemente desde 2021. Na 2023, segun e ultimo cifranan di Fondo Monetario Internacional (IMF), e economia lo crece cu 8 por ciento. Pa 2024 ta spera un crecimiento di 3 por ciento. E recuperacion fuerte aki, compaña cu medida fiscal, ta traduci den entrada di belasting y di prima substancialmente mas cu lo locual tawata presupuesta. E entradanan inespera ta considerabel, tanto pa pais como pa otro entidad di sector colectivo. Importante ta pa Aruba gara e momentum pa pone finansa publico structuralmente na ordo y haci e economia mas resiliente. Esey por logra door di hiba un maneho presupuestario prudente, uza entrada inespera pa reduci e debe publico (83 por ciento di e PIB na 2023) y hasi inversion cu ta fomenta crecimiento. Reforma structural den salubridad y seguridad social tambe ta aporta na mas resiliencia.

A presenta e proyecto presupuestario pa 2024 na tempo. Esaki ta reforsa derecho presupuestario di Parlamento. Sin embargo, contrario na e ciclo presupuestario, tin retraso pa loke ta trata informacion tocante ehecuion y dunamento di cuenta. Ta premira cu entrada inespera den 2023 lo impulsa e surplus financiero di sector colectivo mucho mas cu e norma di 1 por ciento di e PIB. E posicion financiero ta faborabel riba corto plaso, pero tin riesgonan considerabel. E gastonan di interes, cu ya caba tawata representa 16 por ciento di e presupuesto, lo ta hopi mas cu locual a presupuesta. Esaki ta pa motibu cu e refinanciamiento di e prestamo pa ayudo di likides ta mas caro. Como consecuencia, mas cu nunca e gastonan di interes ta desplasa otro gasto of inversion necesario, y control di gasto ta sigui ta hopi importante. Inversion ta necesario pa haci e economia mas resiliente y aumenta e capacidad pa genera entrada.

Belasting

Aruba a tuma prome bon paso pa haci su sistema fiscal mas robusto cu e Plan Fiscal 2023. Sin embargo, e sistema di belasting indirecto ta keda fragmenta y door di esey innecesariamente compleho. Colegio di supervision financiero di Aruba (CAft) ta sigui encurasha, conforme e Pakete Nacional y e recomendacionnan di IMF, pa simplifica e sistema di belasting indirecto y introduci Impuesto riba Balor Agrega (IBA/btw) riba corto plaso, manera previamente anuncia. Un sistema mas simpel tambe lo beneficia cumplimiento fiscal. Ta importante pa Aruba aumenta cumplimiento fiscal pa garantiza un distribucion di carga mas ekilibra y asina ei crea espacio presupuestario adicional pa mas inversion cu ta fomenta crecimiento.

Cuido di salud y seguridad social

Door di desaroyo demografico, si no cambia maneho, e gastonan di cuidado y pensioen di behes lo sigui aumenta, locual lo genera deficit den futuro. Pa controla gasto den cuidado di salud, Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) ta considerando un marco di gasto. En principio, CAft ta na favor di un marco di gasto, di forma cu ora economia ta bayendo bon por acumula e surplusnan y esey por sirbi como reserva durante contratiempo economico. Sin embargo, ta importante cu e marco di gasto no ta demasiado amplio y cu ta

aplica esaki solamente pa contene crecemento di gasto di cuidu di salud. Hustamente awo cu tin surplus enorme, CAft ta recomenda pa tuma medida, pa cuidu di salud y seguridad social por sigui ta pagabel pa e generacionnan futuro.

[Fin di e Comunicado di Prensa]

Fotografo:

Eric Boeldak

Texto na potret:

Ta spera ku den 2023 lo tin un surplus financiero di sector colectivo mucho mas cu e norma di 1 por ciento di e PIB.

Nota pa redaccion – no pa publicacion

Persona di contacto na Cft:

Secretariado di Colegio di supervision financiero di Aruba

Telefon +5999 461-9081

Email info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Persona di contacto cu Prensa:

Jefka Alberto

Telefon +5999 512-6861

Komunikado

20 di òktober 2023

CAft: "Tuma akshon pa fortifiká finansa públiko i ekonomia"

Oranjestad – For di 2021 ekonomia di Aruba ta kresiendo enormemente. Segun e último proyekshonnan di Fondo Monetario Internashonal (IMF) e ekonomia ta krese den 2023 ku 8 porshento. Pa 2024 ta ferwagt un kresementu di 3 porshento. E rekuperashon fuerte aki, kombiná ku medidanan fiskal, ta resultá den entradanan hopi mas haltu for di impuesto i primanan, ku anteriormente a keda presupuestá. E di bon aki ta supstansial, tantu pa e pais komo pa e otro entidatnan den e sektor kolektivo. Awor aki ta importante pa Aruba usa e momentum aki pa pone finansa públiko strukturalmente na òrdu i hasi e ekonomia mas resiliente. Esei ta posibel ora hiba un maneho presupuestario prudente, utilizá e entradanan inesperá pa redusí e debe públiko (83 porshento di e PIB na 2023) i hasi invershon ku ta produsí kresementu. Reforma struktural den salubridat i seguridat sosial tambe ta yuda hiba na mas resiliensia.

A entregá e proyekto di presupuesto na tempu. Esaki ta fortifiká e derecho presupuestario di Parlamento. Kontrali na e siklo presupuestario, e informashon tokante di ehkushon i responsabilisashon sí ta kedando atras. Ta premirá ku e surplus presupuestario di e sektor kolektivo lo ta basta mas haltu ku e norma di 1 porshento di PIB, komo konsekuensia di e entradanan inesperá den 2023. No opstante e posishon finansiero favorabel riba término kòrtiku, tin riesgonan grandi tambe. E gastunan di interes, ku ya tabata suma 16 porshento di e presupuesto, lo ta hopi mas haltu ku tabata presupuestá. Esaki ta pa motibu ku e refinansiamentu di e fiananan di sosten di likides ta mas karu. Esaki ta pone ku awor mas ku nunca nan ta pone preshon riba otro gastu i invershon nesenario, i kòntrol di gastu ta keda mes importante ku ya e tabata. Invershonnan ta nesenario pa hasi e ekonomia mas resiliente i subi e kapasidat di generá entrada.

Impuesto

Den 2023 Aruba a pone e promé bon paso pa hasi su sistema fiskal mas fuerte ku e Plan Fiskal 2023. Sinembargo, e sistema di impuesto indirekto ta keda fragmentá, loke ta hasié innesesariamente kompleho. Kolegio di supervishon finansiero di Aruba (CAft) ta sigui enkurashá pa simplifiká e sistema di impuesto indirekto, konforme e Pakete Nashonal i e rekomendashonnan di IMF, i introdusí riba tèrmino kòrtiku Impuesto riba Balor Agregá (IBA/btw), ku a anunsiá anteriormente. Un sistema mas simpel lo benefisiá kumplimentu fiskal tambe. Ta importante pa Aruba oumentá kumplimentu fiskal pa garantisá un distribushon di peso mas hustu i krea espasio presupuestario adishonal pa mas invershon ku ta produsí kresementu.

Kuido i seguridat sosial

Si no kambia maneho, desaroyonan demográfiko lo buta ku e gastonan di kuido i penshon di behes lo sigui oumentá, loke lo resultá den défisit den futuro. Pa kontrolá gastu den salubridat, Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) ta konsiderá un kuadro di gastu. En prinsipio, CAft ta na favor di un kuadro di gastu, di forma ku ora ekonomia krese, por akumulá surplus ku lo sirbi komo reserva den kaso

di kontratiempo ekonómiko. Ta importante sí pa e kuadro di gastu no ta demasiado amplio i ku ta apliká esaki estrictamente pa limitá kresemento grandi di gastunan di kuido. Hustamente awor ku tin surplus enorme, CAft ta rekomendá pa tuma medida pa kuido i seguridat sosial por sigui ta pagabel pa e generashonnan futuro.

[Fin di Komunikado]

Fotógrafo:

Erick Boeldak

Teksto pa foto:

E espektativa ta ku e surplus presupuestario di e sektor kolektivo lo ta basta mas haltu ku e norma di 1 porshento di PIB.

Nota pa redakshon – no pa publikashon

Kontakto na CAft:

Sekretariado Kolegio di supervishon finansiero di Aruba

Telefòn +5999 461-9081

Email info@cft.cw

Website www.cft.cw

Persona di kontakto pa prensa:

Jefka Alberto

Telefòn +5999 512-6861

Press release

October 20th, 2023

CAft: "Take action now to strengthen public finances and the economy"

Oranjestad – The Aruban economy has been on the rise since 2021. According to the latest insights from the International Monetary Fund (IMF), the economy will grow by 8 percent in 2023. For 2024 a growth of 3 percent is expected. This strong recovery, combined with fiscal measures, will result in higher revenues from taxes and premiums than budgeted. The windfalls are substantial, both for the country and for the other entities of the collective sector. It is important that Aruba seizes this momentum to structurally put its government finances in order and make the economy more resilient. This is achievable by applying a prudent budget policy, using the windfalls to decrease the government debt (83 percent of GDP in 2023) and executing growth-enhancing investments. Structural reforms in health care and social security contribute to resilience.

The draft budget for 2024 was submitted on time. This strengthens the budget rights of Parliament. In contrast to the budget cycle, execution and accountability information is lagging behind. It is expected that in 2023 the financing surplus of the collective sector will be well above the standard of 1 percent of GDP as a result of windfalls. The expected financial results in the short term are favorable, but there are major risks. The interest costs, which already amount to 16 percent of the budget, will be significantly higher than budgeted. This is the result of the more expensive refinancing of the liquidity support loans. Interest costs therefore more than ever suppress other necessary expenses or investments, and cost control remains as important as ever. Investments are necessary to make the economy more resilient and increase earning capacity.

In 2023, Aruba took a first good step towards making the tax system more robust with the 2023 Tax Plan. Nevertheless, the indirect tax system remains fragmented and therefore unnecessarily complex. The Board of financial supervision Aruba (CAft), in accordance with the National Package and recommendations of the IMF, continues to encourage to simplify the indirect tax system and to introduce the previously announced value added tax (VAT) in the short term. A system that is simpler also benefits tax compliance. It is important that Aruba increases tax compliance, enabling the tax burden to be distributed more fairly, which will result in additional budget space for investments that produce more growth.

Health care and social security

If policy remains unchanged, expenditure on health care and old-age pensions will continue to rise and shortages will arise in the future because of demographic developments. The General Health Insurance (AZV) is considering introducing an expenditure framework to control health care expenditure. In principle, the CAft is positive about an expenditure framework, so that when the economy is on the rise, surpluses are built up, which will serve as a buffer in the event of economic downturns. It is important that the expenditure framework is not too broad and is strictly enforced in order to temper the growth in health care expenditure. Especially with the enormous surpluses, the CAft recommends taking measures to keep health care and social security affordable for future generations.

[End of press release]

Photographer

Eric Boeldak

Caption

The financing surplus of the collective sector is expected to be well above the standard of 1 percent of GDP in 2023.

Note for the editing department – not for publication

Contact CAft:

Secretariat Board of financial supervision Aruba

Telephone +5999 461-9081

Email info@cft.cw

Website www.cft.cw

Press contacts:

Jefka Alberto

Telephone +5999 512-6861